Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres (bestuurszaken.etc@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé en Martens inzake knelpunten op het elektriciteitsnet

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 24-06-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé en Martens inzake knelpunten op het elektriciteitsnet. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 24 juni jl. berichtte Liander over de knelpunten die bij Buiksloterham en Overhoeks zijn ontstaan in Amsterdam nadat de maximale capaciteit is bereikt voor het leveren van stroom. Hierdoor staat de vestiging van bedrijven, supermarkten, horeca, fabrieken en andere grootverbruikers on hold. Liander verwacht dat dergelijke tekorten op meer plekken in de stad kunnen ontstaan. Volgens Liander is de schaarste ontstaan door de groeiende economie, de digitalisering van de samenleving, het in recordtempo bouwen van huizen en het verduurzamen van de energievoorziening. Liander geeft aan dat het capaciteitsgebrek geen gevolgen heeft voor consumenten of ondernemers die geen grootverbruikers zijn.[1]

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé en Martens, namens de fractie van de VVD, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Liander schetst een aantal oorzaken die overbelasting veroorzaken: groeiende economie, digitalisering, woningbouw en verduurzaming van de energievoorziening. Wat zijn volgens het college de onderlinge verhoudingen van deze factoren(A)? Zijn hier cijfers over(B)? Welk neemt het grootste energieverbruik voor zijn rekening(C)?

(A+B) In de themastudie elektriciteit 2.0 hebben Liander en de gemeente inzichtelijk gemaakt wat de huidige belasting op het net is en de verwachte groei in vraag naar elektriciteit tot 2050, verdeeld

[1] https://www.liander.nl/nieuws/2021/06/24/knelpunten-op-het-elektriciteitsnet-amsterdam

Overzicht van opmerkingen bij 20210722_1657. Bijlage, CONCEPT_Beantwoording schriftelijk vragen Néhmé cs - opm [redacted].pdf

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:20:00 +02'00'

Ik vind deze beantwoording niet helder en ook onhandig geformuleerd. De gebruikte diagram roept veel vragen op. Waar staan de percentages voor, voor groei tov nu? Voor aandeel in het totale energieverbruik? Hoe verhouden de twee beelden zich tot elkaar? Waarom antwoord geven op basis van het hoogste scenario? Wat valt er onder plannen bekend Liander? En wat onder 'buiten Amsterdam'?

De vraag is naar de oorzaken van de overbelasting. Dat is een complexe vraag. Er is geen overbelasting, die wordt met de congestie juist voorkomen. Dus wat wil de vragensteller weten? Die wil weten welke factor de belangrijkste verklaring is voor de ontstane problemen. Probeer daarom in het antwoord zaken zo duidelijk en simpel mogelijk te maken.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 16:47:00 +02'00'

Ja zit wat in. Oplossing: ik heb de gegevens uit het diagram uitgeschreven. De diagram kan dan weg.

over verschillende categorieën elektriciteitsvragers. Uit de thematische studie blijkt dat de belasting op het net tot 2050 vooral toeneemt door vestiging van datacenters (25% van de totale vraag), gevolgd door nieuwbouw (15%) en duurzame mobiliteit (11%). De warmtetransitie, specifieke klantvragen bekend bij Liander, of vraag van buiten Amsterdam die wel drukken op de onderstations in Amsterdam, nemen ieder zo'n 8% van de totale vraag naar vermogen voor hun rekening. Tot slot laat de studie zien dat de vermogensvraag van de Industrie rond de 2 % van het totaal is.

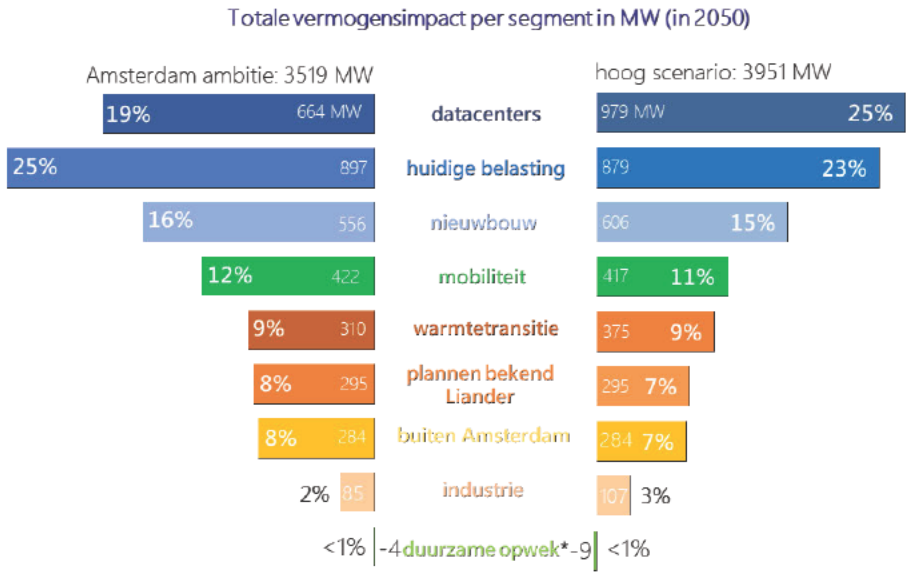

(C) Liander legt de infrastructuur aan op basis van piekvermogen. Klanten van Liander vragen een bepaald vermogen aan wat ze maximaal denken nodig te hebben. Het is echter niet zo dat alle klanten continu 100% van dit maximale vermogen gebruiken, enkel op sommige momenten. De themastudie elektriciteit 2.0 zegt dan ook niets over het energieverbruik. Over het algemeen gesproken hebben datacenters zowel een hoog vermogen en gebruiken deze ook vrij continu een groot gedeelte van dit vermogen. Daarmee lijken datacenter relatief gezien de meeste energie te gebruiken.

2. In hoeverre worden de capaciteitsproblemen veroorzaakt door de energietransitie (stoppen met aardgas en overstappen op stroom)? En in hoeverre belemmeren de capaciteitsproblemen juist de energietransitie?

De capaciteitsproblemen worden veroorzaakt door een stapeling van ontwikkelingen. De overstap van aardgas naar andere energiebronnen is er hier één van. Hierdoor wordt een gedeelte van de bedrijfsprocessen steeds meer geëlektrificeerd. Dit zorgt ervoor dat vermogensaanvragen van bedrijven groter worden. Ook woningen maken steeds meer gebruik van elektriciteit voor verwarmen en koken. Dit zorgt met name voor een hoger piekvermogen, het energieverbruik in het algemeen zien we juist afnemen. Deze piekvermogens moeten worden teruggedrongen. Hiervoor zijn slimme oplossingen beschikbaar zoals flexibele laadpalen, batterijen en warmtebuffers. Het

Pagina: 2

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 16:45:00 +02'00'
Is het 25 % van de groeiende vraag, of groeit de sector met 25%.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 16:44:00 +02'00'
verwijderen

Nummer: 3 Auteur [redacted] Datum: 22-7-2021 16:49:00 +02'00'
Eerst zeggen we dat de themastudie niks over verbruik zegt, en vervolgens proberen we hier wel iets over te zeggen. Deze twee laatste zinnen begrijp ik alleen niet helemaal.

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:25:00 +02'00'
Energieverbruik is weer wat anders dan de vraag welke factoren zorgen voor de problematiek. En in de vraag naar verbruik, zou je ook het verbruik in de huidige situatie mee moeten nemen. Als dat huidige verbruik uitsplitst naar de verschillende factoren, hoe ziet dan het plaatje eruit? Oftewel, dit roept ook veel vragen op. Dus ook hier vraag ik me af of het diagram het handigste is voor beantwoording vd vraag.

Nummer: 5 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 16:49:00 +02'00'
Prima dus om de diagram weg te halen. Beantwoording van C iets aanpassen, maar volgens mij wel logische opbouw.

college heeft daarom ook een oproep gedaan naar het Rijk om te helpen met het makkelijker kunnen toepassen van dit soort oplossingen. De mogelijkheden die netbeheerders hebben om op vraag- en aanbod te sturen zijn op dit moment namelijk beperkt. Aan elke vraag, ook van pieken, moet nu worden voldaan.

Voor het gebied Westhaven geldt dat de capaciteitsproblemen worden veroorzaakt door een snelle toename van het aantal klantvragen het afgelopen jaar. Liander geeft aan dat dit grote aantal klanten een trendbreuk is ten opzichte van eerdere jaren. Deze klantvragen betreffen over het algemeen nieuwe bedrijvigheid met grootverbruik aansluitingen en in 1 geval uitbreiding van een bestaande aansluiting. Een relatie met de energietransitie valt hier dus niet één op één te constateren.

Voor het gebied Buiksloterham wordt de capaciteitsgroei veroorzaakt door de transformatie van een industrieel bedrijventerrein naar een circulaire stadswijk gericht op wonen en werken. Sinds eind 2006 (eerste investeringsbesluit BSH) is deze transformatie in Buiksloterham al gaande, sinds 2015 is bestuurlijke vastgesteld dat we op gebied van circulariteit en duurzaamheid stevige ambities een plek geven. Het manifest circulair BSH is toen getekend door meer dan 20 partijen waaronder de gemeente Amsterdam. In 2020 hebben we deze ambitie ook vastgelegd in de herijking van het investeringsbesluit BSH. In deze herijking heeft ook de verdichting van BSH een plek. Het realiseren van meer programma voor wonen en utiliteit.
Desalniettemin is voor dit gebied de snelheid waarmee deze ontwikkelingen plaatsvinden i.r.t. de snelheid waarmee Liander haar netwerk kan uitbreiden is de belangrijkste oorzaak voor de huidige capaciteitsproblemen.

De huidige capaciteitsproblemen belemmeren de energietransitie nog niet. Er is slechts één specifieke ontwikkeling die hinder ondervindt hiervan. Wanneer er niet snel genoeg oplossingen voor de piekproblemen worden toegepast kan dit wel nadelige gevolgen hebben voor de energietransitie in Amsterdam. Op dit moment wordt in kaart gebracht hoe de situatie in de rest van Amsterdam is en in hoeverre ontwikkelingen (waaronder de energietransitie) hier hinder van ondervinden.
Overigens is de basiscapaciteit van het netwerk in grootstedelijke gebieden zoals Amsterdam voldoende om duurzame opwek goed te kunnen faciliteren. Problemen doen zich voor in relatie tot de vraag naar stroom en niet zozeer de levering van duurzame opwek. Er kunnen enkele uitzonderingen zijn als er lokaal, op plekken waar de vraag naar elektriciteit laag is, erg grote hoeveelheden zonnepanelen worden geïnstalleerd. Dan moet de capaciteit op het laagspanning of soms middenspanningsnet aangepast worden. Echter op onderstation-niveau in Amsterdam zal dit nergens tot problemen leiden.

3. Het college wil niet in 2050 maar in 2040 een aardgasvrij Amsterdam realiseren. Er is vaak gewaarschuwd voor overhaast stoppen met aardgas, onder andere omdat het elektriciteitsnet een versnelde transitie niet zou kunnen dragen. Speelt de 2040-ambitie volgens het college een rol bij de huidige capaciteitsproblemen?

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:31:00 +02'00'
Ik zou hier een zin toevoegen als 'een relatie met de energietransitie valt hier niet één op één constateren'.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 8:16:00 +02'00'
Gedaan.

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:32:00 +02'00'
Als we dit al sinds 2015 weten, hoe kan het dan toch dat Liander het tempo niet bij kan houden en dat wij verrast worden door melding congestie door Liander? Dat hoeft hier niet in de tekst opgenomen te worden, maar het is wel belangrijk dat we na de zomer een duidelijk antwoord hebben op die vraag.

Nummer: 4 Auteur [redacted] Datum: 22-7-2021 16:51:00 +02'00'
check

Nummer: 5 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:34:00 +02'00'
Welke? Zou ik hier noemen.

Nummer: 6 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:34:00 +02'00'
Hoe dan? Graag uitleggen.

Nummer: 7 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:35:00 +02'00'
Voeg zin toe dat problemen in Amsterdam zich vooral voordoen irt de vraag naar stroom, en niet zozeer de levering van duurzame opwek.

Nummer: 8 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 8:22:00 +02'00'
Gedaan.

Voor specifiek de huidige capaciteitsproblemen geldt dat de aardgasvrij ambitie geen rol speelt. Het gaat hier immers om gebiedsontwikkeling waarbij aardgasvrij bouwen een wettelijke verplichting is en om grootschalige ontwikkelingen in het havengebied. De snelheid waarmee deze ontwikkelingen plaatsvinden i.r.t. de snelheid waarmee Liander haar netwerk kan uitbreiden is de belangrijkste oorzaak voor de huidige capaciteitsproblemen.

4. Liander stelt dat particuliere consumenten en ondernemers geen gevolgen ondervinden van het capaciteitsgebrek. Klopt dit naar mening van het college?

We hebben Liander gevraagd om half september met een scherper beeld te komen over de gevolgen. Liander heeft aangegeven dat particuliere consumenten en ondernemers met kleinverbruikaansluitingen geen hinder ondervinden van de afgekondigde congestie in Buiksloterham en in het westelijk deel van de Haven. Het college heeft echter opgemerkt dat de consumenten en ondernemers ook gebaat zijn bij de ontwikkeling van voorzieningen in het gebied waar zij gevestigd zijn. Daarom is het zaak om te voorkomen dat deze ontwikkelingen niet kunnen worden voorzien van elektriciteit. Naast beter inzicht verschaffen, hebben we Liander dan ook verzocht om zich nadrukkelijk in te spannen voor het mogelijk maken van de voorzieningen en aangeboden om hierbij te helpen waar nodig. We maken een complete stad, hierbij zijn ook voorzieningen als scholen, supermarkten en horeca nodig.

5. Zijn er aanvragen voor elektrische laadpalen afgewezen door Liander vanwege capaciteitsproblemen? Zo ja, waar en hoe vaak?

Er zijn op dit moment geen elektrische laadpalen afgewezen door Liander vanwege de capaciteitsproblemen. Deze hebben een kleinverbruiksaansluiting. Liander heeft aangegeven dat alle ontwikkelingen met een kleinverbruiksaansluiting doorgang kunnen hebben.

6. Kan het college cijfermatig toelichten of en zo ja in hoeverre de capaciteitsproblemen de woningbouw nadelig beïnvloedt? Is de bouw van woningen uitgesteld? Zo ja, hoeveel woningen betreft het en hoelang duurt het uitstel?

De woningbouw wordt niet nadelig beïnvloed. Voor de bij Liander bekende plannen van woningbouw geldt dat de benodigde capaciteit voor die plannen al zijn meegenomen in de prognoses en daarvoor is reeds voldoende elektrisch vermogen gereserveerd.

7. De vestiging van diverse grootverbruikers staat momenteel on hold, volgens Liander fabrieken, horeca, supermarkten etc. Om welke bedrijven gaat het precies? En hoeveel banen gaan hiermee naar schatting van het college gemoeid? Oftewel, wat doet het capaciteitsgebrek met de werkgelegenheid?

Voor Buiksloterham/Overhoeks zijn er momenteel geen grootverbruikers die boven de markt hangen. In het Westhaven gebied is op dit moment de wacht aangezegd voor de aanvraag van een uitbreiding van een bestaande grootverbruik aansluiting. Het gaat hierbij om een logistiek

Pagina: 4

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:37:00 +02'00'
Strekking vh antwoord vind ik goed. Maar ik vraag me wel af of we hier niet nog een soort 'disclaimer' moeten opnemen. Llander heeft namelijk nog niet een heel scherp beeld geschetst vd gevolgen. Hoe zeker zijn we hier dan van? Je kunt best zoiets zeggen dat we hier nog vragen over hebben en aan Liander gevraagd hebben om uiterlijk 'datum X' hier meer duidelijkheid over te geven.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 8:41:00 +02'00'
Toegevoegd

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:39:00 +02'00'
In eerdere teksten stond dat laadpalen van laagspanning gebruik maken en dat de problemen zich voordoen bij hoogspanning. Klopt dat? Dan zou ik zoiets ook toevoegen.

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 8:42:00 +02'00'
Je opmerking klopt deels, BSH heeft te maken met middenspanning. Daarbij is het volgens mij een te groot statement dat zich op laagspanning geen problemen voordoen. Soms moeten het worden uitgebreid. Daar kan ook zo maar een jaar overheen gaan voordat het uitgevoerd is (door tekort technisch personeel).
Het antwoord zoals het er nu staat klopt. Niet aanvullen.

Nummer: 5 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:39:00 +02'00'
Klopt dit wel? Want in de tekst over Buiksloterham staat dat er eigenlijk onvoldoende vermogen is gerealiseerd om aan de toegenomen energievraag vd energiesystemen te voldoen. Hoe zeker zijn we hier van? Als we geen zekerheid hebben, moeten we die niet geven, én duidelijk maken waar de verantwoordelijkheid ligt, nl bij Liander.

distributiecentrum. De precieze impact hiervan is onderdeel van een nadere analyse waarover u zo spoedig mogelijk wordt geïnformeerd.

8. Hoe verslechteren de capaciteitsproblemen naar mening van het college het vestigingsklimaat voor bedrijven in Amsterdam?

Een goed vestigingsklimaat wordt bepaald door een combinatie van beschikbaarheid van talent en personeel, goede infrastructuur via verschillende modaliteiten, een prettige en levendige leefomgeving met cultuur en voorzieningen, onderwijsmogelijkheden en stabiele politieke en monetair systeem. Een robuuste energie-infrastructuur is daarbij van belang. De knelpunten van nu stellen de stad voor uitdagingen die niet onoverkoombaar zijn. Daarmee wordt het belang van een doorkijk naar 2050 groter om daarmee het vertrouwen te behouden. Investeringen in de stad worden voor een langere periode gedaan en Amsterdam kan, in combinatie met de andere krachten en kwaliteiten van de stad, een belangrijke speler blijven met een gunstig vestigingsklimaat.

9. Liander verwacht dat er op meer plekken schaarste kan ontstaan. Welke plekken betreft het?

Ook in andere gebieden in de stad is de situatie zorgelijk en bestaat het risico dat Liander in de nabije toekomst het congestieniveau van geel naar oranje moet verhogen. Dit hangt af van de snelheid van de ontwikkelingen in de stad én van de snelheid waarmee we het elektriciteitsnet kunnen uitbreiden. De komende periode maken Liander, de gemeente en TenneT samen transparant wat de status is van de overige stations, in combinatie met de te verwachten ontwikkelingen in extra elektriciteitsverbruik. Specifiek het westelijke deel van Amsterdam, gevoed door verdeelstation Hemweg is onder onze aandacht omdat dit een groot voedingsgebied behelst. Behalve bij onderstations kunnen er ook lokaal congestieproblematieken ontstaan met bekabeling zoals bij Buiksloterham. Ook hierover zal later de status worden gecommuniceerd.

10. In het Parool gaf wethouder Van Doorninck aan meer mogelijkheden te willen om grootgebruikers af te dwingen minder elektriciteit te gebruiken. Waarom wil het college dit? En hoe ziet het college deze mogelijkheden concreet voor zich?

Netbeheerders zijn gehouden aan het non-discriminatoir handelen. Dit betekent dat zij altijd verplicht moeten aansluiten, ongeacht de vraag van de klant en de capaciteit op het netwerk op dat moment. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat één ontwikkeling beslag legt op de capaciteit van een heel gebied. Het zou helpen wanneer er meer instrumenten beschikbaar komen om grootverbruikers te bewegen om zelf maatregelen te treffen om hun piekverbruik omlaag te brengen. Bijvoorbeeld door slim energiemanagement, tijdelijke opslag of het omlaag brengen van het energieverbruik tijdens piekuren (bijvoorbeeld door 's nachts te laden).

Netbeheerders hebben nu onvoldoende mogelijkheden en (financiële) prikkels om dit af te kunnen dwingen. In Amsterdam zijn we met verschillende pilots bezig om hiermee te experimenteren. Zoals de pilot bij ArenA (Life Project) en de Flexpower-pilot voor laadpalen. Maar voor opschaling is echt goede regelgeving nodig. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan dynamische tarieven. De

Pagina: 5

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:41:00 +02'00'
Indien mogelijk een datum/planning geven.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 22-7-2021 8:51:00 +02'00'
Niet? Want? Ontwikkelingen gaan nu even snel op als de groei van het net? Liander kan niet garanderen dat nieuwe klanten of uitbreidingen de komende jaren wel op het net kunnen toch? Groei van de economie gaat echter wel verder? Of zit er nog veel speling in gecontracteerd vermogen en benut vermogen?

PoA heeft aangegeven dat er zeker wel onrust is onder ondernemers en nieuwe klanten al lijken uit te wijken naar andere havens.

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:44:00 +02'00'
Ik vind dit een onduidelijke zin. Wat proberen we hiermee te zeggen?

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 15-7-2021 14:45:00 +02'00'
Wanneer weten we hier meer over? Geef datum/planning indien mogelijk.

tarieven worden lager op momenten dat er veel capaciteit beschikbaar is en hoger wanneer er weinig capaciteit beschikbaar is. Ook mogen netbeheerders nu pas aan piekreductie denken op het moment dat er al congestie is. Dit zal veel eerder moeten kunnen, juist om te voorkomen dat dit ontstaat.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

Deze pagina bevat geen opmerkingen.